

Dana 24. decembra 2015. godine u prostorijama Inženjerske akademije Srbije, Beograd, Kneza Miloša 9/1, održan je stručno-naučni skup, okrugli sto:

„RUDARSTVO I METALURGIJA OBOJENIH METALA U SRBIJI“

U esnici skupa, članovi Inženjerske akademije Srbije, Akademije inženjerskih nauka Srbije, Rudarsko-geološkog fakulteta i Tehnološko-metalurškog fakulteta iz Beograda, kao predstavnici za ovu delatnost, nakon uvodnih referata i diskusija usvojili su sledeće

ZAKLJUČKE

1. Baza privreda je osnova ekonomsko – političke stabilnosti svake države a proizvodnja i prerada obojenih metala (RTB Bor, „Trepča“, „Zorka“ i dr.) bile su jedni od ključnih segmenata bazne privrede i izvoznih delatnosti Republike Srbije (preko 1.400.000.000 USD u 1990.-oj godini je bila vrednost proizvedenih metala). Posle 1990. g. ova delatnost iz više razloga stagnira i slabi (opada nivo proizvodnje) da bi se svela na nešto preko 100.000 USD u 2014 g. Rukovodstvo Republike Srbije ne bi trebalo da dozvoli konačnu propast delatnosti koja bitno utiče na ekonomsku stabilnost države. Ova vrednost proizvedenih metala obračunata je po sadašnjim cenama, a bila bi oko 2 puta veća prema cenama od pre 2 godine.
2. Geološka i rudarska istraživanja imaju strateški značaj, a geološka dokumentacija ima značaj kao i vojna dokumentacija. Geolozi i geološke institucije Srbije bili su poznati i priznati u svetu. Lokalna i povremena, sadašnja geoistraživanja (u kojima se vrše od stranih investitora i izvođača) nisu dovoljna i država treba da organizuje i finansira sistematska geoistraživanja i da osigura naučno-stručnu geološku dokumentaciju u reprezentativnoj instituciji. Treba srediti, popisati i arhivirati dosadašnju, kao i buduću geodokumentaciju. Da bi se to sve finansiralo treba zakonom osnovati fond rudnog blaga i mehanizme uplate doprinosa kao i utroška istog.
3. Pri kraju je eksploatacija plitkih ležišta mineralnih sirovina. Mora se ići u dubine do i preko 1000 m. (Bor, Crni Vrh, Jadarit, Babe). Treba se za to spremiti na vreme i zato država treba da zaduži određenu stručnu instituciju (npr. Rudarski Institut ili Fakultet) i finansira takvu studiju, kojom će se sagledati sve relevantne mogućnosti izgradnje dubokih okana i njihovo opremanje, potencijalni izvori i radova (domaći i strani), isporuci opreme i mašina, potrebni i raspoloživi kadrovi i sve ostalo što prati takve velike projekte. Ne sme se dozvoliti da kada dođe taj čas nema ko da napiše ni projektni zadatak.
4. Privatizacija u rudarstvu i obojenoj metalurgiji je pozitivna ukoliko dođe do povećanja proizvodnje i razvoja pratećih kapaciteta; kao npr. rudnik „Rudnik“, Gornji Milanovac, „Zajča“ (linija za preradu starih akumulatora) i dr. Država ne sme strateška preduzeća prepustiti volji i nedovoljnoj mogućnosti privatnika, tj. novih vlasnika. Obustava proizvodnje, zatvaranje preduzeća i otpuštanje radnika je razaranje privrede i države i protivustavna delatnost. Rudnik „Rudnik“ solidno radi, što se odnosi i na Veliki Majdan, iako su privatizovani, flotacija u Leposavi i sa kopaonim rudnicima (sa „Crncem“) solidno rade, mada nisu privatizovani. Topionica u „Zajči“ odmah je radila odmah nakon privatizacije, a sada je u stečaju

- i dugovima zbog kasnijeg lošeg poslovanja. VAŽNO JE STRU NO I ODGOVORNO POSLOVANJE, A NE VLASNIŠTVO.
5. Na metalurškim deponijama topioni ke šljake u Zve anu, Kosovskoj Mitrovici, Boru, Šapcu, Zaja i i druge, ima oko 6.000.000 tona Pb-Zn-Cu materijala koji sadrže preko 700.000 tona korisnih metala (olovo, cink, bakar, srebro, kadmijum, antimon i dr.). Njihova vrednost i prerada se neopravdano zanemaruje, a to je sastavni deo proizvodne problematike, koju treba realizovati. Ove deponije su realno rudnici metala. Flotaciona jalovina u Boru, Lecu (i koncentrat pirita) i drugde, ekaju preradu uz primenu najnovijih tehnologija. Deponije, raskrivke, ekaju preradu uz primenu mikrobioloških procesa luženja i drugih savremenih tehnologija. Mineralni kompleks „Karamanica“, Podvirovi, Popovica i Piska, Bosilegrad eka svoju prvu flotaciju. (na potezu je Vlada Republike Srbije).
 6. U proizvodnji i preradi obojenih metala radilo je preko 100.000 radnika, sa prate im delatnostima, a vrednost njihovih komercijalnih proizvoda i poslova iznosi oko 5 milijardi USD. Bez obnove ove delatnosti nema razvoja i ekonomske stabilnosti u Srbiji. Proizvodni kapaciteti za preradu obojenih i plementih metala postoje u svim ve im gradovima Srbije (Bor, Zaje ar, Majdanpek, Šabac, Valjevo, Užice, Sevojno, Novi Sad, Kos. Mitrovica, Gnjilane, Jagodina, Sombor, Pe , Pizren, Prokuplje i dr.). Kao što solidno radi rudarstvo uglja i termoenergetika, tako bi trebalo da rade rudarstvo i metalurgija obojenih metala. Proizvedeno zlato i srebro u Boru i Trep i (Zve an) esto je direktno podmirivalo inostrane finansijske obaveze Jugoslavije, tj. Republike Srbije.
 7. Treba obezbediti preradu sekundarnih sirovina: olovnih akumulatora, žica, kablova, plo a, limova-pošto bi se ovi materijali mogli uspešno preraditi u Boru, Trep i (Zve anu), Zaja i. Dobijena sredstva pomogla bi daljem tehnološkom razvoju ovih pogona. Troškovi prerade sekundarnih sirovina su oko tri puta manji/nži od troškova prerade primarnih sirovina, pa je i prihod od ovako proizvedenih metala proporcionalan predmetnim troškovima. Uspostavljanjem prerade sekundarnih sirovina u doma im preduze ima, treba zabraniti izvoz svih pomenutih materijala, a na taj na in bi se stvorila i finansijska osnova za dalji razvoj.
 8. Mnogi kadrovi su bez posla. Ne mali broj stru njaka je napustio zemlju zauvek. Treba uraditi sve da se taj negativni trend zaustavi, a to zna i stvoriti mogu nosti zaposlenja, na primer u rudarstvu, metalurgiji i prate im delatnostima. HITNO ZAUSTAVITI ODLIV MOZGOVA.
 9. Tehno-ekonomske ekspertize postoje eg stanja trebalo bi da sagledaju tehni ko-tehnološko stanje proizvodnih postrojenja i da trasiraju proizvodno-ekonomske mogu nosti i prioritete ove delatnosti, koju bi trebalo razmotriti na širem forumu.
 10. Zaostajanje i kašnjenje u tehnološkom razvoju treba hitno zaustaviti i zadužiti institute, fakultete i druge faktore, da se odmah pristupi primeni najmodernijih savremenih tehnologija u rudarstvu, geologiji i obojenoj metalurgiji, bilo na bazi doma e pameti, bilo mudrim izborom iz uvoza. NEMAMO VIŠE PRAVO NA U MALOST, UTANJE I PASIVNOST.

Potpredsednik IAS
Prof. dr Branislav Nikoli , dipl. inž.